

ЦИЈЕНА:

за Црну Гору на годину 10 перп., на по год.
5 перп.; ван земље 15 франака у злату.

за Црну Гору број 10 пара
за Стране Земље број 20 пара

ЛИСТ ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ВЈЕСНИК

АДРЕСА:

„Вјесник“ Цетиње, (Црна Гора)

ADRESSE:

„Viesnik“ Cetinje (Monténégro)

РУКОПИСЕ ВАЉА СЛАТИ УРЕДНИШТВУ „ВЈЕСНИКА“
А ПРЕТПЛАТУ И ОГЛАСЕ АДМИНИСТРАЦИЈИ
ОГЛАСИ СЕ НАПЛАЋУЈУ ПО ПОГОДБИ

Свакоме по његовој заслуги

„Новоје Време“ од 16. новембра, дакле неколико дана прије катастрофалног пораза Аустрије у Србији, када је непријатељ продрио у Србију, под горњим насловом доноси следећи уводни чланак:

Наш дописник из Бордоа доставља нам данас веома утјешну вијест, да су државе Тројног Споразума једнодушно ријешиле, да послје рата свакој неутралној држави даду по њеној заслуги. Ово ријешење ми поздрављамо од свега срца.

Политичка историја Јевропе послједњих десетак година била је историја дипломатског шантажа, којим су се користовали с успјехом, почињући од пријетња крвопролићем и свршујући захтијевањем награда за неутралност. Ту су се највише користили Германија и Аустрија.

За вријеме нашег рата на далеком истоку, Германија за свој неутралитет добила је од нас трговачки уговор, који је по својој суштини огромна ратна контрибуција. А још дрскијим шантажом њемачког дипломатије изнудила је од Француске крупни дио њезиних области африканских.

Аустроугарска, пак, помоћу берлинске господе, на тај начин и у исто доба, још је боље успјела. Босна и Херцеговина, удаљење Срба с Јадранског Мора, потицање савезничког рата и разрушење балканског савеза, стварање Арбаније и подизање у њој на владу њемачког принца — све су то плодови, што је Аустрија сабрала средством пријетње, да ће зажећи свејевропски пожар.

Ружни примјери су заразни. А преступ увјенчан с успјехом сто пута је заразнији. Политика застрашивања и уцењивања, коју је аустро-германска дипломатија подигла на систем, нашла је посљедоваатеља и подражаатеља. „Ја се нећу противити вашој праведној ствари — али ви ћете ми за то платити“ — тако се може изразити суштина захтјева, које су нам управљале неке неутралне државе.

Изгледа, да такви захтјеви нијесу наишли на одлучни отпор, у самом почетку. Дипломати Тројног Споразума, држећи се старих начина дипломатских, нијесу их просто одбили, него су ступили с њима у разлагање, одакле су закључивали да их се боје....

Рјешење држава Тројног Споразума, које нам доставља бордоски дописник, најпослије томе стаје на пут. Дипломатска трговина престаје. Држава, која хоће да оствари своје националне захтјеве, треба да уложи отворене и часне напоре. При коначном рачунању узимаће се у обзир заслуге а не закулисне хитриније. Свакоме ће се дати по његовом дјеловању.

Наш дописник наводи имена и факте. Румунска тражи Трансилванију; Италија — Тријест, Тријент и Валону; Шпанија — Мароко; Бугарска — Македонију — све за немијешање у јевропски рат.

Сада им се свима јасно и отворено одговара: бирајте пут с нама пријатељски или непријатељски; сада се не тргује него се води смртоносна борба, још нечувена; ступите у борбу и ви ако збиља имате националних идеала.

Рјешење држава Тројног Споразума, које је корисно за ње-

гове народе, биће корисније за народе Румуније, Италије, Бугарске и Шпаније.

Цетиње, 16. децембра.

Врховна Команда саопштава:

Непријатељ је отпочео енергичан напад 15. децембра у зору противу Херцеговачког Одрода, нарочито према Клобуку, гдје је развио врло јаку артиљеријску ватру из више топова. Напад је вођен цијелога дана, али су сви покушаји непријатељеви, да освоји наше положаје, одбијени са великим губитцима за њега.

Истог дана летјела су три непријатељска аероплана над Граховом и један над Баром и иуцали су митраљезима, али нијесу причинили никакву штету.

На осталим фронтовима није било важнијих догађаја.

Овдашњи Царско-Руски Војни Агент г. генерал Н. Потапов, примио је ова званична саопштења:

Петроград, 13. децембра у 11 сати у вече. — На лијевој обали Висле положај је, у главном, остао без знатнијих промјена. Између нижег тока Висле и између ријеке Пилице, водили су се 12. децембра бојеви с мањим напрезањем. Једино ваља издвојити рејон, који се непосредно налази на ријеку Пилицу, гдје је сву ноћ и вас дан 11. децембра трајала упорна битка. С истим упорством водили су се бојеви и с Аустријанцима на ријекама Висле и Буге. Увјерено је, да је на том дијелу фронта заробљено 11. децембра свему 68 официра и око 4.000 војника.

У Галицији водили су се бојеви на цијелом фронту успјешно за нашу војску.

На кавкаском фронту, у рејону Дутуха, непријатељ је покушао да наступа у разним правцима, али је био одбијен и приморан на одступање.

На осталим фронтовима нема промјене.

Петроград, 14. децембра у 5.10 по подне. У току 13. децембра борбена се акција на линији ријека Бзуре и Равке ограничила једино на артиљеријску ватру. Наша је војска успјешно одбила појединачне њемачке нападе. У нижем току ријеке Ниде Аустријанци, који су покушали да се утврде на њеној лијевој обали, били су 12. децембра у вече избачени из села Вислице, које су упорно бранили, а за тим одбачени с ону страну поменуте ријеке.

Јужно од горњег тока ријеке Висле, у рејону Тарнова, Аустријанци су били 12. децем. одбијени са линије Тухов-Плавни и при том изгубили 17 митраљеза, док су им заробљена 43 официра и 2.500 војника. Сјутрадан ми смо продужили да гонимо разбијене Аустријанце, запленили још 8 митраљеза и заробили око 1.000 војника, а истовремено заузели висове на лијевој обали ријеке Бјале код Сједлиске.

У Дукла правцу, у бојевима 12. и 13. децембра, Аустријанци су одбачени са линије Змиград-Дукла и налазе се у потпуном одступању. Овдје је посљедњих дана заробљено више од 10.000 Аустријанаца.

Дневник

Посјетила рањенике. Њено Кр. Височанство Књагиња Вјера, пратена од г. Министра Унутр. Послова С. Вулетића и г. д-ра С. Матановића, отпутовала је јутрос на аутомобилу у Подгорицу да посјети у тамошњој болници рањенике и болеснике. Њено Краљ. Височанство вратила се данас из Подгорице у пријестоницу.

Био на Цетињу. Његово Краљ. Височанство Књаз Петар, Командант Ловћенског Одрода, био је потоња два дана на Цетињу, и јутрос је отпутовао на дужност трупама подручног му одреда.

Допутовао. Предсједник Краљ. Владе г. дивизијар сердар Ј. Вукотић допутовао је ономод на Цетиње.

Радосни догађај у талијанском двору. Њено Величанство Краљица Јелена ономод је родила кћер. О радосном догађају Његово Величанство Краљ Виктор телеграфски је извјестио нашег Господара и Краљицу. Узвишена мајка и новорођенче налазе се у потпуном здрављу.

Докле ће трајати рат

Један мађарски лист пише:

На то је питање лакше одговорити, пошто људи мисле. Према мишљењу једног официра рачун је прост:

По поузданим подацима свакога се дана, од почетка рата, изаузе из строја 30.000 војника, што за мјесец дана чини отприлике један милион. До половине новембра било је отприлике три и по милиона мртвих, рањених, болесних и заробљених. Ако број наоружаних, мало претјерано, поцијено на 25 милиона, то је досада више 14% унишћено. Лако је прорачунати, ако остале исти проценат губитка — да на годину и на дана неће остати спремног борца у Европи. Али пошто свака држава мора чувати бар минимални дио своје војске за будућност, и пошто ће и нестајања ратних средстава и животних намирница скраћивати ток рата, то се може закључити, да ће се, ако не прије, рат свршити идуће јесени, да ће, то јест, до тога доба у сваком случају државе бити приморане, да престану с ратовањем.

(Из овога рачуна изостао је број оних рањених и болесних, који се пошто оздраве, враћају у строј).

ТЕЛЕГРАМИ

Ниш, 12. децембра. Предсједник Мин. Савјета, Мин. Ин. Дјела Н. Пашић примио је од Руског Мин. Иностр. Дјела г. Е. Сазонова овај телеграм: „Г. Николи Пашићу. Глас о новој сјајној победи славног српског оружја, која је добила изразе у ослобођењу Београда и цијеле Србије од непријатељске војске, испунио је руска срца највећом радошћу. Са благодарене у цркви шаљем у име Царске Руске Владе најтоплији поздрав Њ. В. Краљу, витешкој српској војсци и њеном вођи Краљевићу Александру, српској Влади и народу. Нека би Бог помогао Србију да коначно уништи непријатеља и оствари зајетну народну мисао. — Е. Сазонов.“ Г. Пашић је одговорио: „Његовој Екселенцији Г. Сазонову. Моји другови и ја врло смо дирнути изразима топлих симпатија и честитања, која ми је Ваша Екселенција у име Цар. Руске Владе упутила приликом повраћаја српске пријестонице и изгоњења непријатеља са нашег земљишта. Молимо Ваше Превасходство да са члановима

Царске Владе изволите примити израз наше највеће захвалности. Њ. В. Краљ, Њ. Кр. В. Престолонаследник као и цијела српска војска, српска Влада и српски народ надају се у Бога, да ће помоћу Русије побједити свога вјековног непријатеља и остварили свој зајетни и народни сан. — Никола Пашић.“

Ниш, 13. децембра. О стању, које је затечено у Шапцу послје његовог евакуисања од стране Аустријанаца, добили смо ово саопштење: Непријатељ је у цијелом округу купио све бакарно посуђе и казане. У Шапцу нигдје се тепсија не може наћи, само су на пристаништу поред многог остављеног материјала оставили једну гомилу казана, које нијесу имали кад да пренесу ма да су овдје имали шест мостова.

Крагујевац, 13. децембра. Врховни командант Њ. Кр. В. Престолонаследник Александар телеграфисао је 5. децембра генералу Живојину Мишићу да га је наименовао за војводу.

Ниш, 15. дец. Њ. В. Краљ добио је из Москве ову депешу: „Наша срца пуна су радости због вијести о сјајној и одлучној побједи, коју је извојевала Ваша славна армија. Искрено поздрављам Ваше храбре војнике и цио српски народ који су захваљујући својој издржљивости и јунаштву успјели да прогнају непријатеља са територије у коју бјеху надрли и шаљем им изразе свога високог одушевљења. Богу упућујем своје најтоплије молитве за Ваше здравље. Он нека Вас чува! — Предсједник Московског словенског комитета Николај Гучков. Одговор Њ. В. Краља: „Веома сам ганут. Хитам, да најискреније захвалим члановима словенског комитета за њихове симпатије према српској војсци — Краљ Петар“.

Ниш, 15. дец. Њ. К. В. Престолонаследник Александар посјетио је јуче заробљене аустро-угарске официре и код њих провео дуже времена разговарајући се са појединцима. Аустро-угарски официри изјавили су Престолонаследнику да се добро хране и да су задовољни са поступањем српских војних власти. Ова племенита пажња Врховног Команданта српске војске пријатно је дирнула заробљене аустро-угарске официре, јер су баш сад многи од њих прослављали католички Божић.

Ниш, 15. децембра. У јучерашњем другом извјештају објавили смо позив који је царско-руски посланик на српском Двору књаз Трубецкој управо руском друштву. Овај је позив изишао у „Руском Слову“ од 7. децембра и дао је досада лијеп резултат. Сама редакција поменутог листа отворила је упис са прилогом 3000 рубаља.

Рим, 12. децембра. Агенција Стефани јавља из Валоне: Има неколико дана како се сазнало да се у Валони спрема покрет, који има за циљ да обори све власти. Од јутрос чуле су се пушке на неколико мјеста у Вароши. Италијанска колонија склонила се у талијански консулат. Конзул је тражио од Адмирала Патриса да сиђу на обалу мрнари са ратне лађе „Сардења“.

Лондон, 12. децембра. „Дели Телеграф“ јавља из Каира, да је Еги-

патски Министарски Савјет ријешио да збаци Великог Кадију и да је на његово мјесто поставио једног Египћанина.

Рим, 12. децембра. Није истинита вијест да ће Лубе, бивши предсједник француске републике, бити именован за амбасадора у Риму.

Говори се да је папа у преговорима, да се измијене заробљеници који су неспособни за даље вршење војничких дужности.

Лојд Џорџ је изјавио да су мјесечни трошкови енглеске војске једна милиарда сто двадесет милиона лира.

Каиро, 12. децембра. Први министарски савјет новог режима је укинуо звање Великог Кадије.

Потврђују из Париза да је једна аустриска подморска лађа бацила два торпеда на једну француску оклопачу у Отрантском Мореузу. Један торпед је дотакао прову. Штета је незнатна. *Последње вијести из Париза кажу да је флотила француских торпедјача напала аустријску флоту која је у сидурана у Поли. Било је борбе. Исход је још неизознат. Зна се да француска флота није имала знатније штете.*

„La Tribuna“ прима из Млетака да је покушај једне француске подморске лађе да уђе у Полу био откривен, и да је при бјегству била ухваћена.

Атина, 12. децембра. Г. Веницелос, подносећи законски пројекат о повећању плате подофицира, говорио је с одушевљењем о реорганизацији војске послје последњег рата као о свршеном дјелу. Г. Зографос, бивши предсједник епирске аутономне владе, примио се за вицеконсула грчке народне банке које му је мјесто понудио г. Веницелос. Из Митилене јављају да су за вријеме док је један француски разорач бомбардовао обалу близу Дарданела, Турци одговарали ватром и да су том приликом погинули један француски подофицир и два човјека из послуге.

Москва, 13. дец. У току дана Царска Породица посетила је више болница. Цар је посетио војне школе. У палати у Кремљу Цар је примио више делегација различитих вјерских удружења, као и изасланике јеврејских конгрегација са московским рабином на челу, изјавивши своју лојалност и предавши 15000 рубаља за војне потребе на мору и на суву. Величанство је милостиво примило поклон и захвалило. У вече је цар отпутовао на фронт војске, а царица са узвишеном дјецом пошла је у Царскоје Село.

Лондон, 13. децембра. Наступање савезника наставља се. Савезничке трупе потискују Нијемце и одржавају се на задржаним положајима.

Лондон, 13. децембра. Један њемачки аероплан летио је јутрос изнад Довера и бацио једну бомбу, која је пала у један парк. Експлозија није начинила никакву штету. Аероплан је одмах одлетио преко мора.

Беч, 13. децембра. Кореспонденци Биро има вијест из Париза, да су парламенат и сенат једногласно и без дискусије усвојили пројект закона о привременој буџетској дванајестини и да су ратификовани војни кредити, који се односе на разне предузете мјере. Парламентарна је сесија закључена.

Лондон, 13. децембра. Комитет за помоћ Србима објављује преко листова нов позив за прилоге, којима ће имати да се ублаже патње храбрих Срба. Комитет рјечитим изразима описује сјајне услуге, које је Србија учинила савезницима, спомиње огромне губитке, које је пре-

трпио српски народ. Комитет завршава кажујући, да су већ прикупљене суме исцрпене, а да му нови прилози нијесу стигли те просто не смије помишљати на последице.

Рим, 13. децембра. Италијански морнари зајосјели су Валону ради пацификације.

Рим, 13. децембра. Агенција Стефани 1. децембра јавља из Валоне, да су се 3253 талијанских морнарица искрцали у Валону без инцидента. Командант варошке жандармерије и више угледних грађана посетили су талијанског конзула и изразили му захвалност за све оно што је Италија учинила за Валону. Талијански морнари заузели су варош без инцидента. У Валони влада највећи мир.

Беч, 13. децембра. Кореспонденци Бироу јављају из Рима, да је Папа приликом пријема св. коледијума о Божићу, одговарајући на адресу кардинала, изјавио да на жалост његова хришћанска инцијатива са обустављање рата није крунисана успјехом. У пркос томе Папа ће употребити и даље све своје напоре да се рат обустави и да се ублаже његове жалосне последице.

Париз, 13. децембра. Није било јаке канонаде на фронту између мора и Лиса гдје је густа магла спречавала операције. Између Лиса и Оазе. Французи су одбили више непријатељских противнападаја западно од Шона, гдје је један освојени шанс био изгубљен и онда опет заузет послје огорчене борбе. Између Оазе и Епе Французи су отели још један шанс и у њему се задржали поред свих противнападаја. 11. о. мј. један врло јак њемачки нападај био је одбијен сјевероисточно од Супира. У околини Перта француска артиљерија је ућуткала њемачке батерије које су бомбардовале шанцеве недавно освојене од стране Француза. Одбијена су два јака њемачка противнападаја поред од 11. и 12. јуна је један нови њемачки нарочито жестоко противнапад, на фронту од 150 метара са знатним снагама, потпуно пропао. У Аргони ништа ново. У ноћи од 11. на 12. Нијемци су жестоко нападали у Вожима, али без успјеха. У Горњем Алсасу французи су 12. знатно напредовали. Пред Сернеом Французи су дошли на ивицу шуме на бреговима западно од вароши. Французи су се ту одржали поред свих њемачких противнапада. Они заузимљу ивице шуме код доњег Анспака и висове који господаре Анспаком са запада.

Лондон, 13. децембра. Листови објављују апел биоградског архиепископа на племенитост енглеског народа за његове молитве и материјалне жртве којима треба да помогне сиромашни српски народ. Варварски методи Нијемаца у рату против савезника нанијели су Србима као и Белгијанцима крваве и неизлечиве ране. Потребна је веома брза помоћ онима који су измакли злој судбини и сирочади погинулих ратника.

Петроград, 14. децембра. Вијест из Вашингтона, да ће Русија у име накнаде за учешће Јапана у рату истоме уступити Сахалин, потпуно је неистинита.

Петроград, 14. дец. Једна њемачка ваздушна лађа бацила је 14 бомба на Нанси, и убила 2, а ранила 4 становника. (Вјестник).

Петроград, 14. децембра. Норвешки пароброд „Ели“ наишао је на једну мину и потонуо. Послуга је спасена.

Петроград, 14. децембра. Цар је дошао на фронт војске. (Вјестник).

Петроград, 14. децембра. Цариградска вијест коју је раширио бечки „Кореспонденци Биро“, о тобожњем доласку из Петрограда у Одесу књаза Василићкова са мисијом да се стави у везу са бившим шахом који да би се требао вратити у Персију да ради на пацификацији и на стварању јавног мишљења за Русију; затим да би га Русија помагала да ступи поново на пријесто, и да је онда наједном шах био прогнан у Сиберију, — све то, од почетка до краја, глупо је измишљено и најкатегоричније се опроставља. (Вјестник).

Рим, 14. децембра. Потврђује се окупација Валоне од стране Италијана који су се тамо искрцали без икакве сметње. (Радиотел. извј.).

Варшава, 14. децембра. 400 особа било је убијено код Калиша у судару возова који су били препуни рањеника. Више од 20 вагона је сруљено, шеф станице и други чиновници уапшени су и окривљени издајством. (Радиотелеграфски извјештај).

Париз, 14. децембра. Између Мора и Лиса дан је протекао мирно са канонадом од времена на вријеме. Између Лиса и Ене ништа значајније. У долини Ене и у Шампањи артиљеријски двобој. У околини Перта Нијемци су, послје жестоког бомбардовања, извршили противнапад на шанцеве које су били изгубили, али су били одбијени од француске артиљерије и пјешадије. У Аргони су француске трупе нешто напредовале. Јужно од Ст-Хибра једна француска чета је задобила 100—200 метара терена, и Французи су бомбардовали једну увалу гдје је непријатељ напустио више шанцева. Између Мезе и Мозеле источно од Ст-Михиела два њемачка напада на француску редуту била су одбијена.

Једна њемачка ваздушна лађа бацила је једну десетину бомба у околини Перта, без икаквих војничких разлога. Француски авијатичари, напротив, бомбардовали су авијатичку станицу у Фрескатију једну жељезничку станицу у Мецу гдје је било опажено кретање возова, и касарне Ст. Трива у Мецу. У Горњем Алсасу Французи су имали нових успјеха на висовима који доминирају Сернеом и одбили неколико нападаја. 11. децембра у њемачким шанцевима источно од Перта, Французи су отели 2 специјална митраљеза и једну справу за бацање мина од 245 мм., један велики топ, једну оклопљену куполу и један топ-револвер од 37 мм. Ове појединости јасно говоре о моћној њемачкој офанзивној организацији против које имају да се боре француске трупе и која не може да скрши њихов план.

Париз, 14. дец. Једно њемачко званично саопштење свима њиховим радиотелеграфским станицама, признаје да њемачки метци из пољских топова најчешће не експлодирају.

Рим, 15. децембра. Телеграфишу из Беча, да се борба наставља на цијелом фронту, особито у кланцима Карната.

Рим, 15. децембра. Листови коментаришу искрцавање талијанских морнари у Валону и одобравају са великим задовољством, јер су сви увјерени да је у интересу Италије да Арбанија остане независна. Нико не може имати намеру проширења на истоку Адрије, али се Италија не може одрећи чувања својега престижа и интереса цивилизације. „Борнале ди Италија“ каже, да је искрцавање трупа извршено да би се претекли нереди

и покољи странаца, а са пристанком цијелог варошког становништва. Акција Италије сачињава један чин чисто јадрански и италијански, Италија је поступила у потпуној сагласности са међународним ријешењем. Окупација ће се ограничити на оближњу околину вароши, која је потребна за одбрану.

Валона, 15. децембра. Упућена је оваква прокламација становништву: Озбиљни немири, који су се у кратким размацима низали у овој области, паралисали су трговину, доводећи у опасност живот и имања становника. Италијанска Влада као будни чувар судбине Арбаније жели да ваше спокојство, коме је пријетила озбиљна опасност, буде обезбијењено. Позвани по вашој жељи, италијански морнари искрцавају са са својих бродова, да би сачували поредак и вашу одбрану. (Потпис Патрис.)

Петроград, 15. дец. Број њемачких заробљеника у Русији до 10. о. мј. био је 1140 официра и 131.727 војника, а аустријских 3186 официра и 221.447 војника. (Радиотел. извјештај).

Лондон, 15. дец. Министарство Војно објављује да је опажен један њемачки аероплан гдје лети високо од истока према западу изнад Ширнеса. Једна ваздушна лађа приметнола је борбу с непријатељем који је отјеран према мору.

Лондон, 15. дец. Адмиралитет јавља: Седам енглеских хидроплана у пратњи лаких крстарица, контра-торпиљера и подморских бродова бацили су бомбу на њемачке ратне бродове код Куксхафена. Непријатељ је извршио контра-напад подморским бродовима, хидропланима и са два Цепелина и наше крстарице су нагнале у бјегство Цепелине. Једног енглеског авијатичара је нестало. Ниједан њемачки брод није се усудио да нападне. Њемачки бродови су оштећени.

Копенхаген, 15. дец. Међународна конференција за мир, коју су сазвали социјал-демократи појединих земаља у Копенхаген, састаће се 3. и 5. јануара. Том приликом ће се одржати велики митинг у корист мира.

ОГЛАСИ

Објава о лицитацијама

Према прописима чл. 8., 9., 10. и 25. Правилника варошких општина и чл. 18. Правилника о мјерама и мјерачини, потписана управа даваће на јавијем лицитацијама под закуп за 1915. годину, у доље означеним ланцима тек. год. ове закупе:

а) 14. децембра: таксе на живо и коже, увозине и мјерачине, од 10—12 сати прије подне;

б) 14. децембра: кланјачне таксе, од 3—5 послје подне.

в) 15. децембра: искључиво право продаје монополисаних артикала с правом на општинску бараку, од 10—12 сати прије подне.

Лицитирање ће се вршити у канцеларији потписане Управе, те ће се закупити уступити понудницима најповољнијих цијена — разумије се, ако услови буду одговарали општинским интересима.

И прије дана лицитације могу се од општинске Управе добити детаљнија објашњења и услови.

Бр. 5465. Из канцеларије Управе општине вароши Цетиња, 3. децембра 1914 г. (3.3)

ПРОДАЈЕМ ОКО 50 ХЕКТОЛИТАРА

лањског и љегошњег вина најбоље домаће врсте. Продајем такође око три хектолитра најчистије лозове ракије. Обратити се

(бр. 57, 1.3) Илији Срзентићу — Улцињ.